

fundet at gaa, hvilken der vil gøre mindst Skade, og navnlig mindst Skade paa det mest værdifulde. Det er det, der maa overvejes og overvejes hurtigt“.

Efter to Maaneders Overvejelse møder Regeringen med Trontalen, hvori Kronens Opførelse til Pari er et Programpunkt, og denne Trontale forelægges de radikale Ledere. Det kan gerne være, det er andre Spørgsmaal i Trontalen, der har interesseret de radikale Ledere, men de har set Trontalen, og de har ikke taget Afstand fra Hovedpunktet i denne Trontale. Naar man stillende, som Fører for en Gruppe, paa et Kardinalpunkt accepterer en Trontale, der bliver en forelagt til Gennemgang, er man virkelig medansvarlig for den Politik, Regeringen fører, og navnlig naar man 2 Maaneder i Forvejen har udtalt sig, som det ærede Medlem Hr. Rode havde her; og naar man saa yderligere stemmer for Lovforslaget, er det virkelig post festum at komme og tale om en Nedskrivning til Shilling-Kurs o. s. v.

Det forekommer mig, at den Holdning, det ærede Medlem Hr. Rode her har indtaget, er en meget ynkværdig Holdning, og alle det ærede Medlems Forsøg paa at komme udenom sin Holdning vil være forgæves; alt, hvad han læser op her, og som ikke er tilgængeligt for Offentligheden, har ikke det fjerneste med Sagen at gøre. Det, der kommer Sagen ved, er, hvad det ærede Medlem Hr. Rode har sagt her offentligt; hvad det ærede Medlem her har sagt, det har han sagt til Vælgerne, ogsaa til de Samsø Husmænd, og hvad han ikke har sagt her, har han heller ikke sagt til Vælgerne, medmindre han har skrevet det offentligt.

Nej, der har i Virkeligheden været fuldgod Overensstemmelse om den Valutapolitik, der er ført, og jeg vil gerne have Lov til at sige til det moderate Venstre, som nu ogsaa er tilbøjeligt til at knibe udenom, at det selvsagt havde været et fuldkomment Overgreb og et umuligt Forsøg paa at krænke de økonomiske Grundlove, hvis man paa een Gang vilde have haft en langsom Stigning af Kronen og samtidig var enig om, at Pari var Endemaålet. Hvis Pari var Endemaålet, og Offentligheden vidste, at det var Endemaålet, var det aldeles umuligt at sikre en langsom Stigning, saa vilde i Kraft af de økonomiske Grundlove Kronen ryge op hurtigt. Og paa den anden Side, hvis man vilde lade Spørgsmaalet om Endemaålet staa aabent og blive ved med langsom Stigning og Usikkerhed, tror jeg, der var gjort Erhvervslivet uendelig mere Skade, end der er nu.

Nu er der opnaaet det, som den højtærede Statsminister fremhævede i sin Tale ved Forelæggelsen af dette Lovforslag, at Valutaen er stabiliseret. Nu er det uundgaaeligt nødvendige Grundlag naaet, for at man overhovedet kan diskutere Erhvervs politik og Skattepolitik og Finanspolitik, nemlig at der er en fast, til Guldet knyttet Maaler for Værdierne.

Jeg skal herefter vende mig til de Hovederhverv, som dette Lovforslag tager Sigte paa at støtte, nemlig det danske Landbrug og Industri og Haandværk. Med Hensyn til Landbruget vil jeg gerne bemærke, at dets Betydning befolkningsmæssigt set jo er i stadig Aftagen. Forholdet er for det første det, at der i Løbet af et kort Spand af Aar er naaet, hvad Ingeniør Foss i 1910 eller 1912, tror jeg, det var, forudsagde, nemlig at de, der har deres Forsørgelse i Industri og Haandværk, er lige saa talrige som de, der har deres Forsørgelse i Landbruget. Ca. en Trediedel af den danske Befolknings Forsørgere og forsørgede har deres Erhverv i Industri og Haandværk og ca. en Trediedel i Landbruget. Men medens Industriebefolkningen er vokset med rivende Hast, er Forholdet det, at Landbrugsbefolkningen er saa godt som stationær. Til Trods for de storstilede Udstykningslove er den danske Landbrugsbefolkning stationær. Det viser, hvilken uaaadelig Tilgang der er af Landbrugets Overskudsbeholdning til Byerne, og det viser en Ting til, nemlig, at Befolkningens Beskæftigelsesproblem, som vil blive et af de mest brændende i Fremtiden, ikke kan løses ved forøget Smørekspport og forceret Jordudstykning.

Naar man skal bedømme den Krise, hvori Landbruget for Øjeblikket befinder sig, tror jeg, det har stor Interesse at se paa, hvorledes det danske Landbrugs Prioriteringsforhold indvirker paa den Krise, som trykker Landbruget. Efter min Formening er Landbrugskrisen nemlig i Øjeblikket — jeg siger udtrykkelig i Øjeblikket, for hvad der kan komme, skal jeg ikke garantere for, jeg ser med den største Bekymring og Pessimisme den økonomiske Udvikling i Møde, for saa vidt Landbruget angaar — for en stor Del ikke en erhvervsøkonomisk Krise, men en Gældsafviklingskrise. Jeg har i saa Henseende faaet tilvejebragt nogle statistiske Opgørelser af ikke ringe Interesse til Underbyggelse af denne min Thesis.

Hvis vi ser paa Skatteaarene 1920—24, er Forholdet det, at Prioritetssummen for Førsteprioriteterne i Landbruget i disse 5 Aar er forøget med 498 Mill. Kr., Anden-